

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy órára 1 frt — kr.

Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.
 Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

Pártgyűlések.

Debreczen, nov. 25.

(—a.) Az orsz. függetlenségi és 48-as párt elhatározta, hogy a nagyobb vidéki városokban pártgyűléseket rendez. Egyik ilyen pártgyűlés színhelyül a magyarság szívét, Debreczent tüzték ki.

Nagyon örülünk e mozgalomnak, óhajtjuk és kívánjuk, hogy e pártgyűlések mielőbb megkezdessenek, mert csak így remélhetjük, hogy a közelgő képviselő-választások teljesen készen, tömör csapatokba egyesítve találják pártunkat.

Mindenki érzi, hogy a legközelebbi képviselő-választási mozgalmak olyan hevesek lesznek, a minők még nem, vagy legalább is ritkán voltak Magyarországon. A függetlenségi párt nagy mértékben magára vonta a kormány haragját, mely kiadta a jelszót a függetlenségi párt kirtására. El lehetünk tehát készülvén minden erőszakoskodásra, a mit csak a hatalom kifejthet, éppen azért nekünk is jó előre kell gondoskodni a védelmi eszközökről.

Hatalom és befolyásos összeköttetések, melyekkel politikai harcainkat vivhatnók, nem állanak rendelkezésünkre; összes fegyverünk eszménk igazságában s a magyar nép lelkesedésében van. De az igazság olyan fegyver, mely átható erővel bír, melynek éle ketté metszi a fondorlatok és cselszövények hálóját, s visszaveri a hatalom erőszakoskodásait!

E fegyvert kell hüvelyéből kivonunk s bátran, a győzelem reményével

indulhatunk a választási küzdelmekbe. Még jobban föl kell szítani a magyar nép lelkesedésének tüzet, tömöríteni kell a hívők táborát a régi zászló körül, melyet a Rákócziaktól örököltünk s elszánt seregünkön megtörük a hatalom tengerének szennyes hullámcsapása!

Lelkesítő, felemelő, buzdító, a hivatást megerősítő hatást várunk mi a függetlenségi pártgyűlésektől, — melyeknek megtartását a központ elhatározta. Olyan vidékeken, hol pártunk hívei számszerű kisebbségben vannak, egy kellőleg vezetett, imponáns pártgyűlés megszoktatja táborunkat, — de a szervezkedés munkája ott sem felesleges, a hol miénk a többség, mert kellő szervezés nélkül sikeres akció ki nem fejthető.

Már pedig ha valaha volt, ugy most lehet reményünk arra, hogy minden hatalmi visszaélés, vesztegetés és presszió daczára számos kerületet fogunk a kormányparttól elhódítani. Az a kormány, melynek része volt a véderő-törvény meghozásában, az a kormány, mely Kossuthot hontalanná tette s mely megakartta csonkítani önkormányzati és választási jogainkat, nem érdemes a nemzet bizalmára. E kormány még kiméletet sem érdemel, már csak azért sem, mert kiméletlenül akar ellenünk küzdeni s ki merte adni azon jelszót, hogy Magyarország legnemzetibb pártját, a függetlenségi eszmék letéteményesét, ki kell irtani.

Allunk elébe az irtó hadjáratnak s meg vagyunk felőle győződve, hogy a

mi nem sikerült a Karaffáknak és Haynauknak, még kevésbé fog sikerülni gróf Szapáry Gyulának, ki eddig csak azt bizonyította be, hogy milyenek nem kell lenni egy államférfinak.

Félelem és elbizakodás nélkül megyünk bele a választási küzdelmekbe, melyek hitünk és reményünk szerint a kormánypárt táborát fogják megtizedelni!

A horvát tartománygyűlés hétfői ülésén a kormány betérjeszté az 1892-ik évi költségvetést, melyet a ház a bizottsághoz utasított. Ezután az interpellációkra került a sor. Pisacic az iránt interpellál, hogy miért nem nevezik ki az országos leváltátnokot. Barcsics az ismeretes fiumei ügyekben interpellál és kívánja, hogy Fiume Horvátországba bekebeleztesse. Interpellációja így hangzik: Nem véli-e a bán szükségesnek, hogy Fiumében a horvát nemzet megvédelessék az elpusztulás ellenében, tekintve azt, hogy a városi képviselőtestület és a magyar kormány által mindegyre inkább veszélyeztetve lesz? Igenlő esetben hajlandó-e a bán a magyar kormánytól olyan intézkedéseket követelni, a melyek következtében a horvát nemzethez tartozók helyzete multjoknak és számbeli jelentőségüknek megfelelően biztosíthatassék? — Hajlandó-e a bán a horvát nemzeti elemek becsületének védelmére szükséges rendszabályokat követelni a magyar kormánytól? Hajlandó-e a magyar kormánytól az 1881. szeptember 14-ki miniszteri és báni rendelet szoros betartását megkivánni? Ha a fiumei plébánia különválasztásának kérdése a zenggi püspökségtől felmerülne, minő állást fog a bán ezzel szemben elfoglalni? — Hajlandó-e határozottan szembeszállni minden kísérlettel, a melynek célja a horvát gimnázium elhelyezése Fiuméből? — Barcsics az interpelláció indokolása közben

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Káplán.

— Ajánlva a zsinati atyáknak. —

A tisztelt olvasók gondolják e czimre pillantva: milyen unalmas története lehet ennek a tárczába jutott káplánnak. Pedig csalódnak. Mert ugyan mi története is lehet egy káplánnak, sőt nem egynek, de egy traktusának mindösszevéve is, mikor az e fajta embereknek, — mi nélkül nincs história — szerelmeseknek sem szabad lenni. (Épen azért szerelmes mind, ha másba nem: a nagytiszteletűje kis lányába.) Nem is kezdek én valami régi mesébe, hogy mint vitték ki Bibliás Dávidot az öreg kollégiumból a csobódiak Énekes Jeremiás uram 45 éves papi szolgálatának megfejezése végett; aztán hogy ragadta el a híveket szónoklatának tüzes szekeren az aranyozni való száju ifju tiszteletes; meg hogy hogyan jákóboskodta el a nagytiszteletű uram Piroskáját hűséges kétszer hét esztendőknél alatta az öreg katedrával együtt. Tudja azt már mindenki; aztán meg a papkisasszonyok sem hisznek már a praedestina-

tióban, hogy paplányból papnének kell lenni; meg a káplán ur is tul néz ma már a parokhia kerítésén. Mást akarok én elmondani erről a mi Lévi-gárdánkról; azt, a mit sokan nem tudnak, a mit még a zsinati szent atyák sem akarnak tudni, miután kibuytak már e gyönyörűséges iga alól.

Mikor a debreczeni czivis sok fekete ruhás, komoly, tudós képű fiatalokat lát gyülekezni a kollégium előtt: mindjárt papszentelésre gondol, mely hiedelmének megtestesülése ellen nem protestálhatnak azok a leendő tiszteletes urak. Pedig hát nagyobb dolog lesz ott. — Kitermett, nagy tudományu és hasu ősz atyák teszik ma ott fontba vagy latba (már a szerint, hogy ki micsodás) azokat a fiatal kandidatesokat; examinálják sok mindenféle okos dologból, a miket a penyeteiek mind elengednének azért az ötven kepeért, mintha más ekklézsia nem is volna a kerek földön, csak az övék.

Mikor aztán azok a tudós atyák minden tudományából kiforgatják a fiatal atyát, hogy még a magyar mellénye kis zsebében sem marad egy gyufaszálnyi sem: akkor adnak neki egy félív papirosat; ráírják, hogy mától fogva

tiszteletesnek hívja mindenki; hanem azért, ha még el nem szegődött se pátriába, se száraz káplánnak, se a várososhoz pennáznak, se nevelőnek hét vástot urfi mellé: hát elmehet kapálni. Nagy az Ur szőlője, fogjon sort benne.

Avval a félív papirossal aztán a tiszteletes ur haza megy Szentegyházára gyakorolni magát a keresztyéni türelemben, míg egy szép reggel kap egy öreg irásos levelet. Paptól jön, bizonyos, mert uram-öcsémnek van czimezve; meg olyan hivatalos tisztelettel csak egy buzgó harangozó képes egy levelet, mint a hogy az is van, bezsirpecsézni. — Abban a levélben szemképráztató dolgok vannak.

Káplánia! — Fényes fizetéssel ötven forint; e mellé teljes ellátás azzal a számba sem vehető, csekély külömb-séggel, hogy mivel reggelizni a nagytiszteletű ur nem reggelizik, vacsorálni meg a nagytiszteletű asszony nem vacsorázik, hát a káplán uram-öcsém egymagáért nem főzgelnek; a mosást elvállalja a jószívű harangozóné 10 forintért; a segédjegyzőnek 15-ért cselekszi

azt állítja, hogy Bedini plébánosnak a magyar kormány 5000 frt évi pótlékot biztosított az esetre, ha elősegíti a horvát nyelv kiszorítását a fiemei plébánia köréből.

Wenzel Gusztáv.

A magyar tudományos világot és a budapesti egyetemet súlyos veszteség érte. Egyik legkiválóbb tanára dr. Wenzel Gusztáv hét-főn este 9 órakor elhunyt. — Halála nem jött váratlanul. Pár napos betegség előzte meg, — de azért a haláleset híre a legszélesebb körökben fog mély részvétet kelteni, mert Wenzel egyike volt azoknak a tudósoknak, a kik igazán lelkesülnek a tudományért. S igazi tanár volt, a ki élt-halt a katedráért és tanítványaiért. Bár a múlt évben nyugdíjazták, — az idén is híven megtartotta előadásait, melyek nélkül nem tudott el lenni.

Wenzel több mint négy évtized óta tanított az egyetemen. A magyar bányajogot és az európai jogtörténetet tőle tanulta Magyarországban ugyszólván egész jogász nemzedéke s valamennyi kiválóbb politikusunk és jogászkunk a Wenzel hallgatója volt. Tanítványainak száma több ezerre rug.

Még a múlt héten is pontosan teljesítette kötelességét s pénteken este, épen mikor egyik hallgatója ügyében járt el, a molnár-utcában szélhűdés érte. A mentők vitték Szentkirályi-utca 39-ik szám alatti lakására.

Allapota azóta folyton válságos volt. —

Egy-két óráig, ha jobban is érezte magát, éjjel megint visszaesés mutatkozott. Orvosai dr. Müller Kálmán és dr. Pirkler, valamint családja tagjai önfeláldozólag ápolták a beteget, a kinek állapota hétfőn délután oly rosszra fordult, hogy 4 és 5 óra közt Kanovich józsefvárosi esperes-plébános ellátta a halotti szentséggel.

Este 8 órakor beállt az agónia s 9 órakor csöndes haláltusa után tüdővízenyő következtében elhunyt.

Az elhunyt életrajzi adatai a következők:

Wenzel Gusztáv Ernő szül. Lukanban Alsó-Lausitzban, — hol akkor atyja mint huszárkapitány állomásozott. — Midőn a francia hadak e várost is megszállták, a kisdédnek a vár egyik kazamatájára mentette meg életét. Atyja később őrnagy lett a Ferdinánd huszárezredben s ott harcolt Lipcsénél is Napoleon ellen. Majd Lombardiába ment az ezred és a kis Gusztáv fölültva Veronában, Cremonában Milanóban lakott. Iskoláit Veronában kezdte, majd a milánói katonai nevelőintézetbe lépett. Midőn pedig atyja Salzburgba helyeztetett át, ott a benecések gimnáziumába került, — majd

atyja állomáshelyeihez képest Veszprémben, Váczott, végül Budapesten tanult. 1836-ban már a bölcsészeti és a jogtudományok tudorává avattatott föl s mint ilyen Sándor főherceg egyik nevelője lett.

Ezen minőségben nyerte el a magántanári állást a pesti egyetemen. Midőn aztán a pozsonyi országgyűlés sürgetésére fölállította a kormány a bécsi Terézianumban a jogi katedrát, 1838 végén Wenzel küldetett e fontos helyre.

Neve ez időtől kezdve csakhamar ismeretes lett egész Európa jogtudósai előtt. Tanári működését csakhamar fölülmutatta a törvény- és jogirodalom terén kifejtett bámulatos tevékenysége.

Igy már ekkor általános feltűnést keltett a Mattmann által föltalált viasztáblákról szóló ünálló kutatások alapján megírt értekezése. A szabadságharc lezajlása után az elhunyt Frank Ignác helyére a magyar magánjog és európai jogtörténet tanárává neveztetett ki a pesti egyetemre.

Ő az egyetemes jogtörténetnek, mint tudományának a megalapítója: Wenzel ez állásban mint tanár és mint anyaggyűjtő tudós maradandó érdemeket szerzett magának. Európa nagy részét beutazta, — hogy közelebről megismerkedjék a modern államok institúcióival, — beutazta továbbá majdem egész Magyarországot, magyar jogforrásokat kutatva. E buzgó fáradozása következtében az Akadémia, melynek rendes tagja lett, az Árpád-kori emlékek gyűjtésével bízta meg, melyekből 15 vas-tag kötet jelent meg tőle.

Összeállított még ezenkívül számos más forrásmunkát. Jogtudományi téren szintén nagy munkásságot fejtett ki. E téren nevezetesebb munkái: »Magyar magánjog rendszere«, »Magyarország jogtörténete«, »Magyar bányajog«, mely becses uttörő munka. Legújabb munkái közül fölemlítendő: »A magyar királyok tartózkodási helyeinek monografiája« »Magyarország története az Anjouk alatt.

Ezen kívül számtalan monografiája, értekezése jelent meg részint önállóan, részint a szakfolyóiratokban. Két év előtt vonult a jól megérdemelt nyugalomba, érdemei elismerésül a főrendiház tagjává neveztetvén ki. Azóta családja körében a tudományoknak élt. Majdnem utolsó napjáiig megtartotta lelkének élénkségét s szellemét frissességét.

BELFÖLD.

A főváros adója. Érdekes tudni, hogy mennyi adót fizet Magyarország fővárosa. Az összes adófizetők száma 1890-ben 197.744 volt, a befizetett adó pedig 11.785.512 forint, 1875-ben az adófizetők száma 137.191, a befizetett összeg pedig 6.209.427 frt volt. Látható ebből, hogy a főváros adófizetése sokkal nagyobb arányban emelkedett, mint adófizetőinek a száma, mert itt a gyarapodás csak 44%, amott pedig 78%. E jelenségből egyfelől az általános jólét emelkedésére, másfelől pedig — az új adók behozatalára és az adóprés megszorítására lehet következtetni.

Függetlenségi pártgyűlés. A jász-nagykun-szolnokmegyei függetlenségi és 48-as pártnak december hó 13-ára összehívott szervezkedő gyűlésére nagyban készülnek a párt hívei. E gyűlésen a központból, mint az országos végrehajtó bizottság kiküldöttjei Polonyi Géza orsz. képviselő vesz részt, azonkívül részt vesznek a gyűlésen Herman Ottó, Tóth Ernő és Madarász Imre orsz. képviselők. A szervezkedő gyűlésen a szolnokmegyei függetlenségi és 48-as párt minden híve megjelenhetik. Különösen kívánatos, hogy a községek valamennyien bizalmi férfiak által képviseltesék magukat a tanácskozáson.

KÜLFÖLD.

Francziák és oroszok. Laur képviselő tudatta Ribot külügyminiszterrel, hogy interpellációt fog hozzá intézni az iránt, létezik-e írott szerződés Franciaország és Oroszország közt. Ribot kijelentette, hogy ily interpellációra nem válaszolna.

Fonseca lemondása. Rio de Janeiroban a diktátor intézkedései komoly ellenállásra találtak, s lázadás tört ki Fonseca kormányára ellen. Ehhez járult, hogy a hajóhad és a tengerésztszerek szintén manifesztumot bocsátottak ki, melyben tiltakoznak Fonseca intézkedései ellen. Fonseca erre kiáltványt bocsátott ki, melyben kijelenti, hogy a forradalom elkerülése miatt lemond Horino Peisoto tábornok javára.

Krumpli-cukor románcz.

— Karczolat. —

Már a nagy »Heine« megmondta egyik jeles versében, hogy a szerelem »nagygyá, boldoggá, hatalmassá, hosszú« és néha napján — »gazdagra« is teszi az ember fiát, ha valami vagyonos vén szipirtyót hódíthatott meg, — ép azért ne csudálkozzunk, hogy ha ilyen lovagias szerelmi történetekről hallunk hírt, mint a milyennek a napokban Besztercebánya volt a színhelye. Két hátul gombolós, rövid nadrágos »ficsurocska« vivott ott ugyanis párbajt és pedig egy nőért. — A két lovagias fiatal, kik közül az idősebbik is aligha élte át

azt. — Dolog? Mondhatni semmi. Mi is volna Malédón?

Esketés, keresztelés, temetés hébe-hóba; vasárnap egy kis prédikálás, hétköznap nem templomoznak; hanem e helyett tavasszal a káplán ur felásza a kiskertet, meg a konyhakertet, a kisasszonnyal szépen be is veteménnyezik; a szántóföldön gyakorolja magát a magvetésben (gyakorlati theologia); nyáron egy harraluczernát csap a jószágának, sort dolgozik aratáskor a részesekkel rész nélkül, ősszel dézsmál, behordatja a mállét, télen unalmában meg is hántja; hetenként dohányt vág, naponkint tisztit, óránként tölt pipát. Az újságot mindennap felolvassa, előbb elhozza azt a tisztartó urtól; ha a rektor beteg: tanít; ha a kántor (a ki különben a rektorral egy személy: personal unio) rekedt: temet; ha a segédjegyző névnapra vagy bába megy: passzust körmöl. Ha az öreg ur házsártoskodik, jó képet vág; mikor a kisasszony füt: kóró-behordás által gyakorolja magát az udvariasságban; ha a háznál elaluznak: a kiharókat kihajtja; ha ekkor papramorgóhoz juthat: azt behajtja.*

* Ha a kalamáris kiszárad: tintát főz; penna nincs: tollat hegyez, este főzi.

Ünnepek előtt az öreg urat megnyirja; szabad óráiban a kisasszonnyal pirompáropaxozik. Névnapokon a notabilitásokat agyon dicsőít; a tisztartónét, patikásnést stb. haza kíséri; a házi asszonyokat mulattatja; a kik jól ellátták magokat lefekteti vagy hazavezérli; ha a gazda elfelejtkezik: tölt és kinalózik, ő maga nem iszik; a férfi kompániának adomázik; ha a hölgyek tánczra eheznek: czigánykodik; ha nem jól mulattak: leszidatik. S mikor mindezeneken túl van: tanul és magát képezi. Így lesz aztán belőle parókás korára parókhus; tán valaha esperes: midőn éveiből már este lesz: fején nyugalmas élet reményének hajnala szürkül, vagy fenyves álmai romjaira holdja sűt...

De hát nem mindnyájunknak a fotografiája ez. Azok a holdog főpapi káplánok nem így neveznek ki. Hát adjanak hálát érte az Urnak. Mi szegény paganusok így sem panaszlunk. Majd összeül már a zsinat; aztán elhatározzák, hogy a káplán méltó a maga bérére s a melyik pap nem tud méltó bért adni, hát ne tartson, vagy mondjon le az uram-öcsém javára, a lányát előbb hozzáad-

ván feleségül, maga pedig élvezheti az örömapaságot.

Az lesz csak a dicső határozat! De én még sem kérek belőle, miután láttam a mátrikulában azt az avas írásos nevet: Magdolna.

Diakon.

A két hitestárs.

— Elbeszélés. —

Írta: Könyves Tóth Kálmán.

(Folytatás és vége.)

A tanácsnokok összenéztek. Ugyan mi puhította így meg ezt a köszívű embert? Nem cserélték-e ki az éjszaka? Hátha csakugyan igaz, a mit egy-két ember állit, hogy Ebeseinek csak az írását lopta el, titkait csalta ki valami katonapajtása s hasznot akar huzni a titokból.

Csak Szilágyi Sámuel uram nem csodálkozott. Nem felelte el, hogy ez az ember mennyire elsápadt, mikor csak úgy ügyvédi fogásból említett előtte pár szót az ellenséggel való czimboralásról. Aztán a fiskális tolla rémitette meg. Ki tudja, nem azért egyezett-e bele az alkuba, hogy azalatt titkos bosszútervet forraljon?

életének 15-ik tavaszát, negyed osztályos gymnazista létükre szerelmes lett, de csodácsolója, nem a »klaszikus« nyelvek muzsájába, vagy a hajnali pirban fürdő Aurórába, hanem egy valóságos élő, kurta ruhás kis »bakfisch« lányba, ki meg a gymnazium egyik tanárát nevezhette édes apjának... A lányka elfogadta mind a két »ficus« udvarlását, hanem — talán mivel mind a kettő egyforma nebuló volt, meg egyformán látta el — krumpliczukorkával — nem tudott közöttük választani. Ez sértette a két vetélytárs önértékét, kik nagyot gondoltak magukban, tudniillik, ha a lány nem választ közöttük, akkor határozzon maga a sors, vagy az »isten itélet«, melyet egy »pisztoly-párbaj« képében képzeltek maguk elé...

A párbaj csakugyan meg is történt a »vetélytársak« között. A segédek is mind hátul gombolós nadrágu, alsóbb osztályu gymnazisták voltak. E szekundán — sokat azonban dicséret illetheti még az — ellenfelek részéről is, a mennyiben volt annyi belátásuk, hogy a pisztolyokba — nem tettek golyókat... A vak lövés döngő hangja azonban nem hangzott el hiába, mert valami leselkedő szellőcske bevitte azt a szigorú tanár urak fülébe...

A felháborodott tanári kar »consiliuma« azonban nem volt örvendetes ifjú hőseinkre, mert míg a kihívót, a félelem nélküli lovagot, egyszerűen kicsapták az intézetből, addig az ökölnyi kis szekundánsokat, meg a remegő ellenfélt bezárták, hanem nem, mint várni lehetett volna, az állomány fogházba, de — csak — a poloskákban gazdag »karczerbe«. Így végződött ez a jól indult »szerelmi történet«, melynek hősei csak a költő szavaival vigasztalhatják magukat, hogy: *O m n i a v i n c i t a m o r!* azaz igaz szerelmen még a »vaskalapos« tanár urak »intriká«-ja sem foghat; mert lehet még azé az intézetből és Besztercebánya városából kiűldözött, durcás kis »lovagé« az a sirórivó szőke lányka, kit most a papa, meg a mama folyton korhol, mert meghallgatta a lánegő szívű gavarok szerelmi nyilatkozatait és elfogadta tőlük azt a sok, édes krumpliczukort, melynek az árával a szerelmes ifjak még most is tartoznak a — sarki zsidónak.

—CZ.

Különfélék.

A Vaskapu kincse. A Vaskapunál történő robbantások alkalmával a Duna medrében, a sziklák közt egy egész ládára való ezüstöt találtak a munkások: Szent György-tallérokat és Lipót korabeli ezüstpenzeket. Valamikor régen alacsony vízállás idején rejtették el ott a pénzt, melyet most Orsovára szállítottak. Még nemzetközi vita lesz belőle, mert a szerb hatóságok nesztét vették a dolognak s rögtön reclamáltak a kincset, azt állítva, hogy a medernek az a pontja, a hol feküdt, közelebb esik a szerb parthoz, mint a magyarhoz.

Temetés koporsó nélkül. E hó 20-án helyezték el örök nyugalomra Bonaparte Lucian herceget, kit a kensal-greeni temető (London mellett) fogadott rideg sírgödörébe. A fenséges halottat, mivel úgy rendelkezett, nem tették koporsóba, hanem a testét egy aranyrojtos derékaljra helyezve hantolták el.

Öngyilkos katonatisztek. Pénteken reggel Kassán agyonlőtte magát Grell Adolf közös hadseregbeli őrnagy-hadbíró, a kit csak most helyeztek oda a fővárosból. Egészségtől duzzadó, daliás természetű, harminczhat éves ember volt. Szerdán este még együtt vacsoráztak tisztársaival és mindvégig vidám volt. Másnap át kellett volna vennie hivatalát, de bejelentette, hogy rosszul érzi magát s le is feküdt. Egész nap kínos főfájás gyötörte és lázról is panaszkodott. Pénteken reggel kávéért küldte a legényet, s a míg odajárt, főbe lőtte magát. Grell őrnagy véglegény is volt, de se jegyesének, se másnak nem hagyott levelet. Épp ezért valószínű, hogy pillanatnyi elmezavarban nyult a revolverhez. — Nagyszébenben is öngyilkossá lett a minap egy katonatiszt: Bágya F. csendőr-főhadnagy. Azt mondják, hogy pénzzavarok keserítették el, de ez nem bizonyos.

Az erény jutalma. A francia akadémia, természetesen nagy ünnepélyességek mellett a napokban osztotta ki az erény és más díjakat. Viktor Cherbuliez, a francia egyik jeles regényírója, a közönség feszült figyelmé mellett referált a kiosztandó erénydíjakról. A legnagyobb 2500 frankos díjat a Bayonne-i születésű Lédicy Mária asszony nyerte el. Ez a kitűnő asszony, ki maga is koldulástól él, 1883-tól 1890-ig huszontöt kített gyermeket mentett meg a társadalom számára. Abból az alamizsnákból, melyeket összekoldult, ez elhagyatott kis apróságokat nevelgette. Ez asszony valósággal kiérdemelte az akadémia 2500 frankos nagy erénydíját.

Ujdonságok.

Városi közgyűlés.

Meghívás az 1891-ik évi november hó 27-ik napján, pénteken délelőtt 9 órakor, a városháza nagytermében tartandó rendes bizottsági közgyűlésre. — Tárgyak:

1. Polgármesteri jelentés 1891. évi szeptember és október hónapokról.
2. Miniszteri leirat a kereskedelmi akadémia építésére megszavazott 40,000 forint biztosítása tárgyában.
3. Belügyminiszteri leirat, melylyel a reáliskolai telekszerzésre vonatkozó közgyűlési határozat jóváhagyatik.
4. Ugyanaz: a vágóhid építési tervezetének jóváhagyása tárgyában; ezzel kapcsolatosan Szikszai József és társainak indítványa a tervezet módosítására nézve.
5. Tanácsi előterjesztés néhai Révész Bálint ev. ref. püspök elhalálózása alkalmából özvegyének részvét nyilatkozat küldése iránt.
6. A közigazgatási bizottságba 5 tag választása.
7. Az igazoló választmány megalakítása.
8. A nyugdíj ellenőrző bizottság megalakítása.
9. Tanácsi előterjesztés: Zemplén vármegye átiratára, mely szerint a megyei tisztviselők fizetésének emelése érdekében tett feltételek módosítását kérik.
10. Ugyanaz: Pozsonymegye átiratára, mely szerint azon feliratának pártolását kéri, melyben a ragados tüdőlobban levágott marhákért az államtól kárpótlást kíván.
11. Ugyanaz: az 1892-ik évre összeállított legtöbb adót fizetők névjegyzékének jogerőre emelkedéséről.
12. Ugyanaz: kocsizási és lovasági szabályrendelet tárgyában.
13. Ugyanaz: a községi adó-alap pénztár tőkének 8%-ról 6%-os kamatra leszállítása iránt.
14. Ugyanaz: Szakszó Rezső prépost-plébános ur több rendbeli kérvényére, illetve kegyuri követelésére.
15. Ugyanaz: Szemes Istvánné telek eldarabolhatóság engedélyezése iránti kérelmére.
16. Ugyanaz: bevehetetlen közmunka hátrányok iránt.
17. Ugyanaz: az 1890-dik évi polgári fellemlény kiosztásáról vezetett számadást illetőleg.
18. Ugyanaz: Kémeri Mikó József mátai biztosnak újabb három havi szabadságolás iránti kérelmére.

Már akár hogy lett legyen is a dolog, ez a váratlan esemény könnyebben igazodott el, mint főbíró uram s a tanácsnokok sejtítették. Lett volna ebből olyan hosszú per, hogy a végét talán a harmadik főbíró köti be, s azalatt a perlekedő felek kihalnak, de a per mégis folyik, mert Eszternek Márki Ferencztől két kis örökösök született. Hogyne örültek volna hát mindnyájan, mikor Ebesi Sándor kijelentette, hogy halott marad, ha Márkiék gondoskodnak eltartása felől.

Életében most az egyszer nézett első férjére jó szemmel Eszter, Márki Ferencz pedig megragadta a béna ember ép kezét, s ott a tanács színe előtt átölelte halálos ellenségét.

Csak azt az egyet kötöm ki — szólt vonatva — hogy Ebesi uram a város tulsó felén lakják. Ha erre rááll, csináljuk meg mindjárt a szerződést.

— Nem bánom én, viszonzá az — csak be ne ázzék az a szoba, a hol nekem lakást fogadnak, mert nem jó lenne ám, ha a szoba beáznék, magam meg eláznám, s élczenék jól röhögött.

A főnótárius tolla gyorsan perczegett. — Csakhamar készen lett a szerződéssel s hi-

telessége okáért még Szilágyi Sámuel professzor is ellenjegyezte.

A bonyodalmas ügy így nyert megoldást. Hogy miért egyezett bele az alkuba Ebesi Sándor, az csakugyan rejtély maradt. Évek multával olvasta azután a tudós professzor ur a hadi tudósításokból, hogy egy útközlet alkalmával valami sebesült az ellenség előtt elárulta a hadi állást, s ezért jól meg fizették. Valószínű, hogy más izben is járt így el. De a nevének nem tudták ki. Szilágyi Sámuel uram kész lett volna rá hitet tenni, hogy ez a sebesült Ebesi Sándor volt.

Élt még aztán egy pár évig. Odujából nem jött ki. Ha már halott, hadd legyen eltemetve. Étele itala kijárt rendesen. Néha-néha azért zsörtölődött, hogy nagyobb itczével mérjék borát. Ilyenkor aztán fenyegetőzött, hogy ő a feleségéhez apellál. A kibővített itcze »ujból lezárta ajkát. A Márki házaspár pedig élt boldogan. A tanács bölcs ítélete folytán nyugalmuk biztosítva lett.

Ebesi Sándornét, holott első hites férje élt, mindenki úgy tisztelte, mint Márki Ferencz polgár törvényes feleségét, mert a mit a tanács bölcsen elhatározott, azt köteles tiszteletben tartották.

Ekként ítélték a kétes perekben még a mult század végén is a hazai nagyobb királyi városok atyái. A törvényeket a szív és beszűlet diktálta, s nem nyugtázták lelkiismeretüket a büntető törvénykönyvek cikkelyei.

És ez nem mese, kevés változással megtörtént tény, miről jegyzőkönyvek tanuskodnak. Lehet-e ember, kiben érző szív dobog, ki a tanácsnak ez érdemben hozott ítéletét kárhoznatná?

Gondolatok.

Az öröm nem kívülről jó; a szívből van ama csodás forrás, melyből életerőt és gyönyört meritünk.

*

A boldogság nem agyrém, hanem ritka, s nehezen elérhető dolog.

*

Türelem s bátorság, mint minden nehéz dolgok, úgy a boldogság eléréséhez is szükségesek.

*

Hogy a boldogság oly ritka, inkább az emberek, mint a körülmények hibája.

*

Láttam boldogtalanokat, kik vas-egészséggel s garmada pénzzel rendelkeztek.

19. Ugyanaz: Bészler Károly közgyámnak és Rác György bizottsági tagnak, a Kövesdy János bizottsági tag adományából 50 városi árva felruházásáról együttes jelentésükre.

20. Ugyanaz: Vecsey Viktor bizottsági tag ur 1000 frtos alapítványára.

21. Ugyanaz: Liptay Miklós felebbezésére, téglá égetetési ügyben.

22. Ugyanaz: Galgóczy Károly pestmegyei tiszteletbeli főjegyzőnek, az ezredéves ünnep megtartása tárgyában, pártolás végett megküldött emlékirata felett.

23. Polgárosítás iránti kérvények.

24. Bába oklevél.

Debreczen, 1891. November 24.

Simonffy Imre.
királyi tanácsos, polgármester.

*** A koresolyázás a középiskolában.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő rendeletet intézte valamennyi tankerületi kir. főigazgatósághoz: Egyik legfőbb törekvésem, hogy a középiskolák igazgatói és tanári testületei, a mennyiben rajtuk áll, kiváló figyelemben részesítsék az ifjúság testi nevelését, alkalmat adva a tanulóknak arra, — hogy az iskolai munkássággal kapcsolatba hozható gyakorlatokban pl. tornajátékokban és kirándulásokban találhassanak nemes irányu és egyuttal egészséges üdülést. E gyakorlatokon kívül, melyeket az iskola közvetlenül saját eszközével honosíthat meg, vannak a testi nevelés helyes irányításának oly tényezői is. — melyek bár szorosan véve az iskola körén kívül esnek és főleg a család feladatát képezik, mégis oly természetűek, hogy csak az iskola buzdító és közvetítő támogatásával érvényesülhetnek kellőképen. E tényezők közt fontosnak tartom a koresolyázást is, mely nemcsak kellemes szórakoztatást nyújt, hanem a testi szervezetet is tapasztalás szerint nagy mértékben és több oldalán edzi és erősíti. Kívánom és szükségesnek tartom, hogy középiskolai ifjúságunk a koresolyázást az eddiginél nagyobb mértékben, gyakorolja s e végből felhívom a kir. főigazgatóságot, utasítsa tankerületében a rendelkezésem és vezetésem alatt álló középiskolák tanári testületeit, hogy az ifjúságra ez irányban buzdítólag és felvilágosítólag hassanak, az igazgatókat pedig, — hogy az érdekelt körök és testületek (pl. helyi egyletek) hozzájárulását kinyerve, vagy esetleg a városi hatóságokkal érintkezve és támogatásukat kikérve, iparkodjanak a tanulóknak a koresolyázásra hely, tanítás és felügyelet tekintetében megadni az alkalmat. Kelt stb. Gr. C s á k y s k.

*** Tűzbiztonság a színházakban.** A színházakban tudvalevőleg legkönnyebben válnak a tüzesetek veszélyessé. Sok vidéki színpadon pedig az övrendszabályok nem igen vannak élethebe léptetve. Ezt tudva a belügyminiszter, leiratot intézett a színházal bíró városokhoz, melyben felhívja a törvényhatóságokat, hogy sürgős jelentést küldjenek fel a felől, vajjon a színházban a kellő óvintézkedések megtételtek-e. Legközelebb pedig részletes utasítást fog adni a belügyminiszter azon övrendszabályokra vonatkozólag, melyeket minden színházban élethebe léptetni kell.

*** Felhívás.** A debreczeni lótenyésztési bizottság tagjai felkérnek, hogy f. hó 26 dikán reggel 10 órakor az állami fedező ménnek megválasztása céljából a mentelepre jönni sziveskedjenek. Gyülekezési hely a gazdasági tanintézet III. sz. tanári szobája. Az elnökség.

*** Sötét bűn.** P-Ladányban, mint lapunknak írják, tegnapelőtt temettek el egy Karacs Gáborné nevű fiatal nőt, kinek hirtelen halála gyanút keltett s az orvosi vizsgálat konstatálta, — hogy halálát gyermek-elhajtás okozta. A vizsgálat folyik azon irányban, hogy a gyermek elhajtásban kik lehetnek a részesei.

*** Véréngző szerelmes.** Karczagon véres szerelmi dráma követte a minapiszenzációs testvérgyilkosságot. E hó 21-én este egy Kálmán János nevű asztalos segéd meglötte kedvesét, öz. Oroszi Erzsébetet, mert az hűtlenül elhagyta. Azután haza ment lakására es készült ő is az utolsó utra, de előbb levelet kezdett írni, melyet egészen be nem fejezhetett,

mert a csendőrök zöngáltak a kapun. Ekkor eloltotta a lámpát és föbe lőtte magát; mire a csendőrök bementek, már halva feküdt a földön, átöltözve halántékkal. Az asszony még el, de sebe életveszélyes. Kálmán levelét czeruzával írta s abból az látszik, hogy azt hitte, kedvese már meghalt.

*** Beczűstözött macska.** A csodákban gazdag Amerikából írják, hogy New-Salemében Vandeyck ur házában mily különös esemény játszódott le. A ház egyik falán függött Vandeyck ur egy erősen ezüsttel bevont kardja a forradalmi időkből. — Éj volt, vihar dult, villám csapott be a házba. Vandeyck ur rémülten rohant fegyvergyűjteményéhez s im egy ódon pamlagon gubbaszkodva ült egy ezüst macska, mintha csak ezüstből öntötték volna. Vandeyck ur ekkor kardjára nézett, melyről teljesen hiányzott az ezüst. A szeszélyes villám lehmozta az ezüstöt a karról s bevonta vele a macskát; — így írják: a csodákban gazdag Amerikából.

*** Uj sport.** Leléményes eszű amerikaiak a sportnak újabb nemét találták fel Canadában. A »Toboggan sport« ez, mely abból áll, hogy fagy esetén a víz mellett emelkedő h-gyoldalt hóval borítják be, majd vízzel locsolják meg, mi által az tükör sima lesz. A fiatal sportman-nok aztán felülnek a Toboggan szánra s övületes sebességgel lecsusszannak az aljba. Ennél még újabb divatu a nyári pálya. Ekkor ugyanis a szánok alá kerekeket erősítenek, s úgy koczikáznak a hegy aljba, onnan pedig az alant elterülő tóba. A haszon kettős is, mert míg egyrészt a sportsmann ördögös sebességgel vágatód szekerén érkeik felizgatta, addig a tó hős vizében meg lecsillapíthatja, a honnan is uszva kell ki vinni szánukat a partra.

*** A gravelletel ütközet** alkalmával egy lengyel katona látta, hogy egy ágyugolyó mint vitte el a baloldali szomszédjának fejét. Néhány perc múlva jobboldali szomszédjának egyik kezujját ragadta el a puskagolyó. Ez eldobta magától a puskát s fájdalmában hangosan jajgatni kezdett. A lengyel katona magunván a jajgatást hallgatni, így mordult az illetőre: »Vén asszony, hallgass el bögéssel. Nézd, Matusék szomszédunknak a fejét ragadta el a golyó s meg se mukkan.«

*** Édes a jutalom.** A Putnoki Olimpia urnó által elvesztett aranyóra ismét a tulajdonos »urnó« kezei között van. Bende József 9. számú bérkocsis Balogh Péter nevű kocsisa találta meg az órát s vitte be a III. kerületi kapitánysághoz, a hol a tulajdonos »urnó« által, a mai napon lehelyezett 5 forintot, mint »becsületes megtalálói« jutalmát, minden perczen felveheti . . .

Husarak megállapítva, s bejelentve 1891. nov. 25-től december 2 ig. — 44 kr. Kovács Jánosnál csapó-utca 791. sz. a. — 46 kr. Rác Györgynél czepléd-utca 2599. sz. a., csapó-utca 587. sz. a., Bence Józsefnél csapó-utca 703. sz. a., 50 kr. Rác Györgynél csapó-utca 326 sz. a., a társaságnál Mester-u. 3655., Csapó-u. 240. és 376., könyök-utca 574., kut u. 2323. sz. a. 52 kr. Ungvári Andrásnál piac 1-ső szék, czepléd u. 55. sz. a., dedő u. 125., Mester u. 1113., Tanító-utca 1392, csapó u. 3162. sz. a., Kovács Jánosnál a hentes székben, a mészáros társaság 18 székiben, valamint a 3 izr. mészárszékben a piacon. Debreczen, 1891. novemb. 14. — Debreczen szab. kir. város rendőrfőkapitánysága.

*** Szirmayné Mészáros Jusztina** asszony, ki művirágival a temesvári kiállításon rendkívüli sikereket aratott, f. hó 19-én — a nagy-kikindai hölgyek meghívására — Temesvárról Nagy-Kikindára ment s ott a művirágkészítésből tanfolyamot nyitott. Szirmayné e hó végéig marad Nagy-Kikindán s onnan decz. hó 3-án tér haza Debreczenbe s itt decz. 6-án vagy 10-én megnyitja műtermét s készséggel ad oktatást mindazoknak, kik e szép iparágat elsajátítani akarják.

*** Nyilvános köszönet.** Thalviser Alajos ur a debreczeni függetlenségi kör könyvtára javára, Ujlaki Antal a »Gyógyíthatlanok« című regényét, és Korányi Ágoston »Kettős számvitel« című művét ajándékba adni szives volt, melyért is fogadja hálás köszönetemet. A debreczeni függetlenségi kör elnöksége nevében K a t ó L á s z l ó, könyvtárnok.

*** Körözött ökorborju.** A főszolgabíró a »Rendőri Közlöny« utján körözött Nagy Imre h.-hadházi lakos 8 hónapos ökorborjút, mely az illető gazda tanyájáról nyomtalanul eltűnt.

*** Feltaláló a börtönben.** A marylandy esküdtek kilencz esztendőre ítélték Hudson Tóbiás rovott előéletű lótolvajt. Hudsonnak azonban a börtön levegője nem csak hogy használt, de ott nagy műveltségre s hírnévre tett szert, melyet szabadlábon bajosan sajátíthatott volna el. Igen olvasott ember lett, valósággal tudományos műveltségre tett szert, könyvtárt is alapított, mely 1800 kötetből áll. Már több villamos készüléket talált fel, melyek közül a »tolvajok elleni harangot« maga a fogházfelügyelő is bevitette szobájába. Hudson legujabban pedig azt bizonyította be a fogházfelügyelőségnek, hogy a fogház zárjai nem érnek semmit sem. Bezárták egy magános, erősen megvasalt ajtóju czellába, és ő az ajtót pár óvatos kalapácsütéssel kinyitotta. Mindenki csudálkozott ezen. Hudson azonban ajánlatba hozta a maga találmányát, egy újabb szerkezetű zárt, mely természetesen a villamosságon alapult. Találmánya ezuttal is kivívta a szakértők tetszését, úgy hogy Hudsonot megbízták, hogy a fogházat mindig villamos lakattal lássa el. E találmány eszű fogolynak természetesen nem csak büntetését engedték el, hanem még találmányára szabadalmat is adtak neki, mi pedig Amerikában nagy szó, mert ott egy-egy sikerültebb találmánnyal milliókat lehet szerezni. Egy szóval Hudson Tóbiás, az egykori lótolvó, a legjobb utban van a — milliómossággal felé . . .

Irodalom és művészet.

Magyar tud. akadémia. Az első osztály ült hétfőn együtt Hunfalvy Pál elnöklete alatt. H a l á s z Ignác tartotta az első értekezést. A lappok földjén tett harmadik utazásáról számolt be. — Idei utazásának kettős célja volt: részint az új, még ideig ismeretlen nyelvterületek átkutatása, részint pedig az előbbi két utazása alatt gyűjtött nyelvészeti anyagnak kiegészítése. Ez utóbbi cél kedvéért rövidebb ideig időzött részint Tromsö városában, a hol nyarankint a svédországi Karesuando egyházkerületből való lappok szoktak tartózkodni és Svédország Jemtland tartományában, a hol a déli lappokat, szintén csak néhány napra, sátraikban kereste fel. Új lapp területeket vizsgált Bodö helységben, a hol a Folben-fjord dialektussal. Norvégia belsejében, a svéd határon levő Sulitelma hegység tövében, a hol a gvikjokki nyelvjárással foglalkozott, miután előbb Tromsöbe utaztában a hajón Ofokufjord lappoktól is jegyezgetett le egyet-mást. Legtovább, majdnem négy hétig időzött Saltalában, a hol a Svédországból beköltözött arjelvuogi lappok nyelvét tanulmányozta. Rognan helységben ütötte föl tanyáját, s itt szerencsés véletlen folytán olyan lapp családhoz jutott, mely a mult idők hagyományait élénken és nagy tisztaságban megőrizte. Száznál jóval több mese, monda, elbeszélés, a régi pogány hitre, a lapp nép történeti viszontagságára vonatkozó monda, különféle babona, közmondás, találós mese, — káromkodási forma és dal volt gyűjtésének eredménye. A dal a lappoknál mai napság már igen ritka és ha dalolnak, pillanatnyi érzelmeiknek improvizált ritmustalan szavakban adnak kifejezést. E harmadik ut gyűjtése etnográfiai és folkloristikus szempontból a legbecsesebb eddigi utazásainak eredménye között. Nyelvészeti tekintetben is tanulságos volt a Saltalában való tartózkodás, mert itt a lapp nyelvnek egy fontos nyelvterületével ismerkedett meg, melynek hangtani sajátosságai a többi

között több meglepő adatot nyújtanak a finn és lapp nyelv közötti viszony tisztázatahoz. Az előadást, mely jó hosszúra nyúlt, méltánylás fogadta. Zichy Antal, kit az akadémia gr. Széchényi István hátrahagyott iratainak sajtó alá rendezésével bízott meg, — Széchenyi összes műveinek ismertetéséről adott elő újabb részt. Még Budenz József mutatta be a »Nyelvtudományi közlemények« legújabb füzeteteit, melyek tartalma: Halász Ignácztól a svédországi lapp nyelvjárásokról; Kunos Ignácztól a kisázsiai török nyelvről; Budenzől szamojed nyelv tanulmányok.

Az Andrássy-szobor helye. Az Andrássy-szoborbizottság, a mint már annak idejében említettük, a szobrot az Andrássy-ut városligeti végpontjára, az artézi kut mostani diszitményének helyére kívánta felállíttatni. A főváros részéről azonban e terv ellen kifogások merültek fel, a melyek egyrészt arra vonatkoznak, hogy a szobor e helyen nélkülözhető a megfelelő művészeti háttérrel, — másrészt pedig arra, hogy a szobor felállításával netán az artézi kut jövője is veszélyeztetnék. A szoborbizottság az újabb tartott ülésén reflektálva ez aggodalmakra, — annak a nézetének adott ki fejezést, hogy az ugynevezett művészeti háttér azon a ponton nemcsak, hogy nem szükséges, sőt igen előnyös a fák természetes diszitménye, a melyet még fokozottabb mérvben is lehet alkalmazni. A mi pedig az artézi kutra vonatkozó aggodalmakat illeti, a bizottság abban a véleményben van, — hogy azt a szobor odahelyezésével veszély egyáltalában nem fenyegeti; egyébiránt a hely végleges megállapítása alkalmával a főváros képviselői is jelen lesznek s kifogásaikat akkor megtehetik és kívánásaikat érvényesíthetik. Az Andrássy-szoborbizottság kifejtett nézetét gr. Szapáry Gyula miniszterelnök is magáévá tette s leiratában annak a kívánatnak ad kifejezést, hogy az Andrássy-szobor az ekként kijelölt helyen állíttassék föl.

A sakk-játszma vége.

— Apróság a Grévy életéből. —

A francia köztársaság elhunyt elnökéről, Grévy-ről maradt fent ez a következő kis idyll is, mely bizonyára elég érdekes a nyomdákra festékre

Egy este B. gróf, tagja egy régibb francia nemesi családnak, mérésen hagyta oda a Jockey-klub fényesen kivilágított termeit, mert nem talált ott partnert, kivel egy sakk-játszmat eljátszhatott volna.

A »Grand Café« előtt vivén el utja, unalomból betért oda. Majd leült egy játék-asztalhoz, hol két ur sakkozott. Idő múlva a játékosok egyike, ki elvesztette a játékot, felállott és távozott. A nyertes fél, egy kopaszos fejű uri ember, azonban visszamaradt, és a »kibicizelő« B. grófhöz fordulva, udvariasan felkérte azt egy játszma-ra. A gróf elfogadta a meghívást. Játékot játék követett, majd az egyik, majd a másik volt a nyerő, vagy vesztes fél. Mielőtt eltávoztak volna, kölcsönösen megtetszvének egyik a másiknak, elhatározták, hogy a következő napon, ugyanazon a helyen találkozni fognak.

Ezen lovagias küzdelem így tartott évek hosszú során, egészen 2 év tiz edig. Változó szerencsével folytak a játszmák, néha egy-egy játék eltartott egy egész hónapig is. A legérdekesebb azonban a dologban az volt, hogy a két játékos ez egész hosszú idő alatt nem váltott egymással más szót, mint a melyek éppen a játékra vonatkoztak. Nem ismerték egymást még névszerint sem. Így jutottak el a viharos 70-es esztendőbe s így élték át az »ostromzár« izgalmait, majd az erre következő »Versailles«-i fontos — nemzet-gyűlést. Ez idő alatt mindinkább megrikkultak a sakk-játszmák. Azonban alig egy hó múlva, mikor az állam gépezete ismét belejött a rendes mozgásba, a játékosok sakk-játszmaikat még nagyobb tüzzel folytatták.

Ez időtáiban merült fel az a kérdés, hogy a Mac-Mahon helyére, ki lemondott, kit válasszanak meg elnöknek?

Egy este, a mely napon Grévy megkapta az elnöki méltóságot, a kopasz ur kissé elkeséve jelent meg a kávéházban, de ezuttal is megnyerte a játszmát. Mikor a játéknak vége volt, a kopasz ur, a vele szemben ülő ellenfeléhez fordulva, ily szókra fakadt.

— Holnaptól kezdve nem játszhatom többé Önnel!

— Miért?

— Mert éppen ma választattam meg a köztársaság elnökévé. Jules Grévy vagyok.

A grófnak még a szempillája sem rezzen meg.

— Valóban nem! — mondta és azzal meghajolt. Engedje meg, hogy megjegyezzem, hogy ez valósággal kár a játszmánkra!

— Oh nem! Hisz mi azokat ezután is folytathatjuk, ha kegyed szives leend engem az elnöki palotában felkeresni.

— Igen szívesen megtenném, de sajnálatos kell kijelentem, hogy pártfeleim miatt nem tehetem azt. Mert én meg, hogy el ne feledjük, »legitimista« vagyok.

— No már ez igazán kár! — válaszolta Grévy. Majd szívélyesen megrázták egymás kezét, s elváltak, anélkül, hogy egymást többé viszont is látták volna.

Közli: — cz.

Szabályrendelet

a kocsisás és lovaglás tárgyában.

(Érvényes Debreczen szabad királyi város területén.)
(Javaslat.)

1. §.

Hajtani általában a város belterületén csak lépésben, vagy ügetésben (kocogvást) szabad.

Udvarból ki, vagy azokba való behajtás mindenkor lépésben történjék. Hasonlóul utcatorlatokból, továbbá mindenütt, a hol a közlekedési hely bármilyen tekintetből szűk, szintugy templomok, kórház, iskola, közhivatalok előtt csak is lépést szabad hajtani vagy lovagolni.

2. §.

A lovagló, kocsisok, kötelesek az utjukban álló gyaloglókat hangos kiáltással figyelmeztetni, télen pedig a szánokra éles hangú csengők vagy csörgőkkel kell a jövő-menőket figyelmessé tenni.

3. §.

Minden járműnek lámpával és sötét időben feltűnő helyen vagy lámpával világítva kell lenni, vagy a vonó állatok legalább egyike csengővel látandó el.

4. §.

A hajtás és kitérésnek balra kell történni (1890. I., 107. §.)

Oly úton, melyeken akár az út-pálya keskenysége, akár más okból csak egy járt nyom létezik, az üres jármű a személy szállítónak vagy terheltnak, — személyszállító a súlyosan terheltnak, végre az egyenlő minőségűek egymásnak fél nyom szélességre kitérni tartoznak.

5. §.

Az elibe hajtás csak akkor szabad, ha az előtte való kocs, szekér, vagy talyiga lépést vagy csendes ügetésben halad, ha más jármű szemközti közel nem jő, és ha elég széles az út. Lépésben, vagy csendes ügetésben haladó járműnek egyébként az előre hajlást akadályozni tilos.

Az elibe hajtás jobbra töríenik.

6. §.

A temetési meneteknek, katonai, posta, tűzoltó és mentő-járműveknek, valamint csapatban vonuló katonaságnak tartoznak a kocsik, szekerek, szánok, talyigák, lovagló kitérni, sőt szűkebb helyeken a temetési menet, katonai csapat elhaladásáig megállani.

*) Királypárti.

7. §.

A járművekhez hátul kettőnél több állatot, vagy a vonó állatok mellé szintén két állatnál többet kötni tilos, sőt (egy sorba fogott) hármas fogatnál csak egy köthető.

Be nem fogott lovak mindég a kantárszárnál, marhák pedig kötélen röviden tartva vezetendők; szekér után csak a szopós csikókat lehet szabadon jártni.

8. §.

Lovat, ökröt, szóval bármnemű jószágot, akár legyen az járműbe befogva, akár nem, az utcán felvigyázó nélkül hagyni, fogatot, — vagy egyes állatot, a gyalogjárda mellett levő élő fákhöz vagy karóhoz kötni tilos.

Tilos továbbá terhes járműnek egymás után való akasztása, mely szabály alól csak új, javított, vagy baleset által megsérült teljesen üres járművek és esetleg kézi kocsik képeznek kivételt.

(Vége köv.)

* Apróságok.

Közgyűlés előtt.

Revolver zszurnalista a bank-igazgatóhoz: Doktor ur — co r rumpá ljon engemet

Ha valakinek azt mondjuk, hogy »tudod?«, ez annyit jelent, hogy »nem tudod.«

TÖRVÉNYSZÉK

A lutri ördöge. Az adriai vasutak pénztárosát, Celestine Zineronit, a ki 170,000 lirát elsikkasztott és azután megszökött Flórenczből, Szalonikiban elfogták. — Lakásában nagy ládát találtak, mely tele volt reskókkal. Zineroni szenvedélyes lutrijátékos volt s ez vitte arra, hogy a reá bizott nagy pénzüsszeget elsikkasztja.

Debreczeni piac.

Debreczen, nov. 25.

Hoti vásár.

(nov. 24.)

1 mm. Buza	10.82	10.70	10.60
1 mm. Kétszeres	9.80	9.70	9.60
1 mm. Rozs	9.70	9.60	9.50
1 mm. Árpa	5.50	5.40	5.35
1 mm. Zab	6.00	5.90	5.80
1 mm. Tengeri	5.70	5.60	5.50
1 mm. Köles	—	5.00	—
1 mm. Rizs	—	22.00	—
1 mm. Borsó szepességi	—	17.50	—
1 mm. Lencse	—	19.00	—
1 mm. Bab fehér	—	8.50	—
1 mm. Köles kása	—	10.00	—
1 zsák Burgonya	1.20	frt. mm.	2.40
100 kiló Szalonna	43.00	41.50	40.00
100 kiló Háj	48.00	47.00	46.00

Sertés-vásár.

(nov. 23.)

Sertés. Felhajtott 1900 drb, eladatott 1402 drb.

Árak: Sovány sertés párja: hat hónapostól egy évesig 12—16 frtig, egy éves egy és fél évesig 20—25 frtig, 2 évestől feljebb 35—45 frtig. Kővér sertés kilója 36—40 krajczár.

Irányzat élénk.

Marha-vásár.

(nov. 24.)

Marha. Felhajtott 975 drb, eladatott 511 darab.

Árak: a régiek.

Irányzat: élénk.

Ló-vásár.

(nov. 24.)

Ló. Felhajtott 217 drb, eladatott 143 drb

Árak: a régiek.

Irányzat: lanyha.

Napszámárak.

(nov. 25.)

A debreczeni napszámárakat következőleg jegyezte fel a vásárbiroság. Egy férfi a gazda kenyerén 40 kr, saját kenyerén 60. — kr, egy nő a gazda kenyerén 20 kr, a saját kenyerén 40 kr, egy gyermek a gazda kenyerén 15 kr, a saját kenyerén 25 kr.

Színház.

A szegedi színházban Makó Lajos társulata a közönség elismerése mellett tartja előadásait. A szegedi közönség szépen méltányolja Makó igyekezetét, a ki nem kimél semmi áldozatot, hogy a fővárosban színre került új darabokat megszerezze s azt a szegedi közönségnek jó előadásban bemutassa. Nemrég az »Illés mester« került színre, a czimszerében H. Csillag Amáliával, a kit a közönség elhalmozott tetszésnyilvánításaival. Szombaton a »Színházi képtenségek«-et, vasárnap pedig a »Postás Klári«-t adták s H. Csillag különösen a Postás Klári czimszerében aratott nagy tetszést s a közönség szép énekéért a nyílt színen is többször megtapsolta. Mellette kiváltak még Andorff, Juhász, Fenyéri és Berényi. A társulat most készül a »Madarász« előadására.

CSARNOK.

A KÉT HADNAGY.

— Sacher Masoch elbeszélése. —

Fordította: ifj. Mészter Pál.

(Folytatás.)

Az idősebb tiszték közé léptek, mindkettő bocsanatot kért egymástól, majd Ostertag a levegőbe felemelte, s karjai közé zárta a kis hadnagyot, kit szeretettel csókolt homlokon.

A »Korona vendéglőben barátságos reggelivel fejezték be első és utolsó czívódásukat. Ez időtől egy szív s lélek lett belőlük.

Még a szerelem, mely egy időben, egy és ugyanazon szépségért dobhantotta meg szíveiket, sem idegeníthette el többé a két barátot egymástól.

Kevéssel a farsang kezdete előtt karonfogva sétált a két hadnagy a város egyik legszebb és legszeleesebb utcáján. Hideg, de napfényes téli nap volt. A két hadnagy éppen akkor érkezett a tehetős Niederhuber Mórész kereskedő, alacsony, egy emeletes háza elé, mikor fent egy ablak kinyílt s egy piros, üde arcú, pajkosan csillogó szemű, szőke tündér az ablak párkányáról a havat seperi kezdte. A lezuhanó hőcsomó éppen a két barát nyakába, fejére pottyant. Megállottak, s úgy néztek felfelé.

A pajkos tündérke zavartan tűnt el, de majd nevetve jelent meg ismét az ablaknál. Hónál fehérebb kezeivel az ablak párkányára gyűlt veréb csapatnak élelmi szereket dobált.

Ez időtől kezdve a két hadnagy naponként elsétált a ház előtt. Az ablak mindannyiszor zörögve tárult ki s a szőke czopfos hajadon két kézzel is szórta a magot éhes madárkájának.

Némelykor este is az utca közepén álldogált Brinz és Ostertag, nem untak bele a kis ház ablakainak bámulásába. Vártak sokáig, míg a fehér függönyök közül elő nem bukkant a kedves lányka csókolni való arczocskája.

Mikor elközelgett a garnison bál, Brinz és Ostertag teljes diszben, kardesörtetve jelentek meg a Niederhuber kereskedő házában, hogy Niederhuber Mariska kisasszonyt, a mama már nem élt szegény, személyesen meghívják a bálra.

A bálban a két hadnagy úgy viselte magát, mint két kincset őriző sárkány. Tökéletesen nem engedtek senkit sem a szőke lány közelébe. Ha Ostertag nem tánczolt, akkor Brinz forgatta.

Szünőrákon egyik jobbról, másik balról követte. Versenyeztek a kiszolgálásban is. Vascsora alatt, tánczközben annyira ellátták izletes frissítőkkel, a kis Mariskát, hogy az, ha száz gyomra lett volna sem ehetett volna eleget. Bál után óvatosan göngyölgették beköpeny-kéjébe, kendőibe, hogy valamiképpen ki ne hüljön a kis hamis.

Másnap reggel példás egyetértésben táncszokott Ostertag és Brinz a haditerv felől. Abban állapodtak meg, hogy gombot dobnak. Miután a fej, mely a szőke szépséget ábrázolta, a nagy hadnagy részére esett, kiegyeztek — és pedig tisztí becsületszavuk lekötése mellett — hogy először Ostertag próbál szerencsét. És ha működése sikertelen maradna, csak akkor próbálhat szerencsét Brinzis!

Ostertag ezuttal barátja nélkül nyitotta meg az ostromot. Kifáradhatatlan volt az ablak alatti sétákban, a kis hirdetések szerelmi vallomásaiban, színházi »kukkerezések«-ben.

A kis Niederhuber Mariska merész ellenség volt, mert a színházban szinte lenézőleg irányította »látcsövét« a szegény hadnagra. És bár óriási náthája volt, félóra hosszant is elálldogált a nyitott ablaknál, mikor látta, hogy Ostertag az utca ellenkező oldalán sétált. A napilapok kishirdetéseiben megjelent szerelmi vallomásokra pajkos, tréfás hangú válaszokat írt. Végre megjelent az első szerelmes levél is. Illatos, rózsaszínű levélke, melyre a lányka kicsiny égszínké levélkében válaszolt.

Ostertag már a legközelebbi nap megjelent a kereskedőnél, kitől a lányka kezét kérte. Niederhubernek szemlátomást hízelt a hadnagy kérelme, de azért határozottan kijelentette, hogy lánya boldogsága felett ő nem határoz. Mariskához utasította a hosszú hadnagyot.

Ostertag meg is jelent mihamar. A bájos tündérke szalonjában, kissé pirulva fogadta. Megvolt engedve neki, hogy naponként ellátogathasson. Mariskát gyönyörködtette a hadnagy tüzes, de mégis lovagias, udvarias udvarlása. És midőn már minden legjobban ment volna, az a láthatatlan, szeszélyes kobold, mely mindenütt üldözte a két hadnagyot, ezuttal is közbe lépett.

A kis tündér ugyanis, egész ártatlanul, arra kérte a nagy hadnagyot, hogy már egyszer teljes diszben látogasson el hozzá. Ostertag szívesen engedelmeskedett imádjottja kérelmének és másnap csákolóval fején s vitézköltéssel derekán jelent meg.

Mari örömeben tapsolt. Majd kérte, hogy üljön le és aztán úgy csudálta minden oldalról. Már ekkor felettök lebegett a végzet angyala. A régi házak szobácskái, tudvalevőleg, mind igen alacsonyok, s e tekintetben a Mariska szobája sem képezett kivételt, mert annak a padlását még egy kevésbé magas ember is könnyen elérhette volna a kezeivel.

A szobácska, mely a gyöngéd termetű lánykának éppen alkalmas volt, a hosszú hadnagnak veszedelmére vált.

— Most tegye fel a csákolóját? — kérte Mari.

(Vége köv.)

Közzgazdaság.

Száraz takarmányozás. Némely gazdaságokban, újabb időben, a takarmányt kovászszal erjesztve, füllesztve, páczolva, fűzve stb, szokták a szarvasmarha elé tenni. Mindenen eljárások helyén lehetnek, ha sok és kevésbé jöminőségű takarmányt akarunk feléltetni. — Semmiesetre sincsenek. azonban helyükön, ha a takarmány kifogástalan, mert általuk a takarmánynak tápláló értéke csak csökken. Miután ilyen esetekben az izletesség emelésére törekedni nem kell: az elkészítés különböző módjai is mellőzhetők. — A száraz takarmányozásnak van azonban más előnye is, mit, ha meggondoljuk, hogy a nedves takarmányt a marha gyorsan habzsolja be és a nélkül, hogy jól megrághatná és benyalázná, sokszor kérődzés alá sem bocsátja: senki sem fog kétségbevonni. A gyöknövényeket és a husos gyümölcsöket (répa, burgonya, tök) apróra zuzva és szalma-szecsckával keverve adjuk az állatnak. Az abraktakarmányt (zuzott magvak, korpa, zuzott olajpogácsa stb.) az előbbi keverékhez adjuk, hogy a takarmány-

répához, burgonyához vagy tökhöz tapadva, a marha a jászolból ki ne fujja. — A kérődzés biztosítására a szálastakarmány külön adagolásáról sem szabad megfeledkezni. — A széna soha sem szecsckázandó fel. — Az itatásnak nem etetés előtt, de etetés után van helye.

Tehénistállók dezinficziálása. A folytos istállózást föltéve, midőn az állatok mindig istállóban tartatnak, legjobban megelőzendő dezinficziáló szer a karbolsav, mert a tej a karbolsavnak szagát magába veszi és így a tej elromlik. Ilyen helyiségből származott tej rendesen émelygést, sőt hányást is okozhat. Ez a körülmény a hizóökrök istállójából kikerült állatoknál is tapasztalható, úgy, hogy az állatot a karbolsavval dezinficziált istállóba csak akkor szabad bekötöni, ha szag benne többé nem érezhető. — Ugyanez mondható a klórmészről, mely a tejnek és a husnak egyaránt utálatos klórszagot kölcsönöz. Gyakran az állás, jászol és a levezető csatorna gyakori luggal való leöblögetése is megöli a betegséget előidéző gombákat, míg máskor erősebb szerekekhez, pl. 2—5 százalékos kreolin-oldathoz vagy 1 rész higany-szublímát 1000 rész vízzel föleresztve fognak csupán célhoz vezetni. — A két utóbbi szert akkor is használhatjuk, ha a marhát nem akarjuk az istállóból kivezetni.

Közbányai sertésüzlet.

A sertéskereskedelmi csarnok jelentés.

November 23.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Öreg nehéz (páronként 300—400 klgron felüli súlyban) 45.—46.— 2) Öreg közép (páronként 300—400 klgr. súlyban) 45.—46.— 3) Fialat nehéz (páronként 320 klgron felüli súlyban) 47,50—48,50 4) Fialat közép (páronként 251—320 klgr. súlyban) 47.—47,50 5) Fialat könnyű (páronként 250 klgrig terjedő súlyban) 45.—46.— II. Magyar szedett: 6) Nehéz (páronként 280 klgron felüli súlyban) 43.—45.— 7) Közép (páronként 220—280 klgr. súlyban) 43.—45.— 8) Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő súlyban) 43.—44.— III. Szerbiai: 9) Nehéz (páronként 260 klgron felüli súlyban) 45.—46.— 10) Közép (páronként 220—260 klgr. súlyban) 45.—46.— 11) Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő súlyban) 43.—45.— Sertés létszám: novem. 22 napján volt készlet 129,993 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hizaltni való sertés — — — — — malacz (4—11 hónapos korban felhajtott) 2433 ár.

Budapesti gabonatözsde. November 24-én. Buza tavaszra 11:45 pénz 11:47 áru, őszre — — — — — pénz, — — — — — áru. — Tengeri 1892 máj. — jun. 6:25 pénz, 6:27 áru. Zab tavaszra 6:65 pénz, 6:67 áru, őszre — — — — — pénz, — — — — — áru. — Káposztarepeze aug.—szept. 14:30 pénz, 14:40 áru.

Szerkesztői üzenet.

K. T. urnak, Cleveland, Amerika. Magán-levelet küldünk.

»Ha majd engem...« Derült arczal olvastuk a bujkálásait:

»Kibujt a hold a felhőből.«

»Bebujt a bú a szivembe.«

»Betekintek a lebuja.«

»Föld alá bujt a szegyéntől.«

Hanem egyéb érdekest aztán nem is találtunk benne. Bujják el vele!

»Pusztai élet.« Száraz, szintelen leírás.

»Bus dalok.« Nem bus, hanem rossz dalok ezek!

—r —I. urnak, H.-Szoboszló. Kártya viták eldöntésébe nem avatkozhatunk. Nem vagyunk e téren szakértők!

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**

Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő, és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

 SZÖNYEGEK,

függönyök, ágy- és asztal-terítők

 nagy választékban

SZABÓ LAJOS FIAI
CZÉGNÉL.

477. 20

 JUTÁNYOS

szabott áron
kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI
CZÉGNÉL:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK
Kasán, Flanell, Moldon,
Legujabb ruhadiszek,
FEKETE DIVATKELMÉK,
színes és fekete selymek,
Mosó velezek,
TÉLI HIMALAYA KENDŐK,
selyem- és haraszt-kendők,
Gyermek tricót-öltönyök,
Normal, gyapju és pamut

ALSÓ INGEK,
Ujjasok és nadrágok,
Téli harisnyák, keztük.

Az idén szép raktárt tartunk

BRASSÓI POSZTÓKBAN,
Takarók és lópokróczokban.

477 20

Kaszanyitzky Endre
ELŐBB 403 8
KUHINKA ISTVÁN K.
tűveg-, porcellán-, lámpa- és háztartási-czikk raktára
DEBRECZENBEN

ajánlja pontos kiszol-
gálat és gyári áruk
mellett az őszi és téli
idényre ujonnan érke-
zett és nagyválaszték-
kal berendezett

DITMÁR-
és

Brünner-féle
a legjobbnak elősmert
gyártmányu

SZALON-, FÜGGŐ-
és

ASZTALI
petroleum lámpáit

s minden hozzátartozó
czikk nagy raktárát.

Tisztelettel

Kaszanyitzky Endre.

képes árjegyzékek kívánatra bérmentve.

NŐI DIVAT TEREM.

Kunz József és Társa
czégnél
DEBRECZEN.

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség
becses tudomására hozni, hogy a jelen

őszi és téli

évadra a

legujabb divatkelmék

dus választékban raktárra érkeztek,

melyekből kívánatra saját ujonnan beren-
dezt divattermünkben

női öltözékeket

minden igényeknek megfelelően szakkép-
zett erők által izlésteljesen és jutányosan
állítatunk elő.

Vászon, kész fehérnemű és szőnyeg

479 nagy raktárunk —12

Menyasszonyi kelengyék

kiállításához teljes választékot nyújt.

A „DEBRECEZEN” NYOMIDA RÉSZV. TÁRSASÁG

NYOMDÁJA

(Nagy-uj utca 1702. sz. Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvállal mindennemű nyomtatványokat, u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, bálilés lakadalmi meghívókat és tánczrendeket

kereskedelmi-, ügyvédi- és közséگی nyomtatványokat stb

a legizlésebb kivételben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimzendők.

Új vállalatunkat, hol északkeleti Magyarország legrégibb és legeljeledebb politikai napilapja a

„DEBRECEZEN”,

a szintén elterjedt **„DEBRECEZENI HIRADÓ”** és a **„JOGI HETILAP”** is nyomtatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives partfogásába. —

Hirdetések a Debreczen cz. lapban a legjutányosabb áron közölletnek.

Birósági nyomtatványok készletben vannak.

Nyomatott a „Debreczeni Nyomda részvény társaság” nyomdájában. 1891.